

Vojno poročilo št. 1007

Uspešni nastopi italijanskih bombnikov in torpednih letal

10 letal uničenih — 3 parniki v Boni in 1 podmornica potopljena

Vojno poročilo št. 1007:
Italijansko uradno vojno poročilo št. 1007 pravi:

Na tuniškem odseku ogledniško delovanje. Osnovni lovi so uspešno napadli neko nasprotno letališče in uničili 5 letal na tleh; 5 drugih letal je bilo sestreljenih v boju.

Italijanska torpedna letala so kljub neugodnemu vremenu in močnemu sovražnikovemu odporu v pretekli noči poletela nad pristanišče Bono ter s torpedi zadela tri parnike in jih potopila.

Italijanska letala so uspešno bombardirala petrolejske čistilnice v Haifi in pristanišče La Valette.

Neka italijanska torpedovka pod poveljstvom poročnika bojne ladje Bruna Bartolija je v Sredozemlju potopila sovražno podmornico.

Nasprotna letala so metala bombe in s strojnimi obstreljevalci nekatere kraje med Cap Passero in Pozzallo (Ragusa) in Trabio (Palermo);

med civilnim prebivalstvom je bilo 12 mrtvih in 24 ranjenih, občutna škoda na zgradbah.

Neko sovražno letalo je zadeto po protiletalskem topništvu treščilo v morje pri Pozzallo.

Dodatek k vojnemu poročilu št. 1007:

Torpedna letala, ki so napadla in torpedirala sovražne parnike, omenjene v današnjem vojnem poročilu, so vodili naslednji piloti: kapitan Mancini Urbano iz S. Giorgio in Bosco (Padova) in višji narednik Grilioni Orlando iz Fabiana (Ancona); poročnik Mura Bastista iz Cagliari in podporočnik Catalano Ernesto iz Grosseta, poročnik De Martini Luigi iz Fratte (Salerno) in podporočnik Leonardo Giuseppe iz Marsala (Trapani); poročnik Abbate Armandi iz Tripolija in narednik Fabricio iz Nemija (Rim), poročnik Provati Paolo iz Rima in poročnik Mancuso Pietro iz Savellija (Catanzaro).

Uspešni poleti italijanskih torpednih letal

Popis napada na ladje pred Bono

Vojni pas, 27. febr. s. V poznih urah predvečernjim in ob rani zori včeraj so močni oddelki italijanske letalske sile z raznih postojank v srednjem in zahodnem Sredozemlju posebno živahno nastopili proti nasprotnim pomorskim ciljem ter dosegli zadovoljive uspehe. Da bi preprečile plovbo sovražnega brodogoja, so se bombniške skupine trikrat zapovrstjo spustile na pristanišče La Valette na Malti. Čeprav so jih ovirali nasprotnikovi lovi ter številni žarometi, ki so skušali ujeti v snop italijanska letala, so bombniki nekajkrat zadeli pristaniške naprave ter zažgali več ladij. Požar na eni teh ladij je bil prav posebno hud.

Na povratku so italijanske bombnike zasledovali sovražni dvomotorniki ter jih zamašali skušali obstreljevati s strojnimi.

Medtem so ogledna letala torpednih oddelkov, ki so razvrščena po drugih postojankah, poletela nad Bono, da bi ob zori obstreljevala pristanišče, v katerem so opazili poprej nekaj zasidranih ladij.

Na vsej poti so divjali hudi viharji in nujni, vendar pa so italijanska letala srečno dospela nad sidrišče v Boni, kjer so zagledala nastavljene ladje. Ob 5.46, 5.50, in 5.53 so spustila tri torpede na trgovske ladje srednje velikosti ter jih zadeli. Videti je bilo, kako so se nagnile in potapljale, medtem ko so s kopnega in z drugih ladij hiteli na pomoč. Do drugega napada je prišlo ob 6.05, toda zaradi oblačnega vremena, hudega protiletalskega streljanja in številnih sovražnih lovcv posadka ni mogla ugotoviti, ali je torpedo zadelo. Vendar pa je bilo izstreljeno iz take blizine in tako dobro

merjeno, da je treba računati s popolnim uspehom. Protiletalski topovi so hudo streljali in naše posadke so zapazile znatno število sovražnih lovcv. Nebo so obsvetljevali številni žarometi, ki so skušali torpedna letala ujeti v žarilne snope. Eno letalo, ki je bilo pri tem napadu, se ni vrnilo.

Pri teh napadih so se posebno izkazali poveljniki posadk in drugi letalci, ki jih navaja današnje vojno poročilo.

Nemci zasledujejo poražene sovjetske sile v smeri proti Izjumu

Zagrizeni boji zahodno od Harkova in Kurska - Silovita nemška obramba pri Orlu - Uspešen letalski napad na ladijski sprevoz pri Severnem rtu Nemški napad v srednji Tuniziji zaključen z obilnim plenom

Hitlerjev glavni stan, 27. februarja. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Ob kubanjskem mostišču in na bojišču ob Miusu so bili včeraj ob trajnem južnem vremenu samo boji kratega pomena.

Na prostoru jugozahodno od Izjuma so vrgle napadajoče nemške divizije poraženega nasprotnika dalje proti severu in severovzhodu. Več sovjetskih bojnih skupin je bilo obkoljenih, drugi močni oddelki čet pa razbiti. Število ujetnikov in količina plena naraščata.

Zahodno od črte Harkov—Kursk se nemške čete borijo v gibanjih borbah z napredujočimi sovjetskimi silami. Bojna letala in letala za bližnje poletе so razkropila prednje čete sovjetskih oklepniških oddelkov in zbirališča čet na izhodiščih postojankah ter uspešno bombardirala sovjetski dovoz na cestah in železnikah.

Južno in severno od Orla so se nemške divizije zopet odlikovale v zelo trdih obrambnih bojih. Nasprotnik, ki je z novimi pehotnimi in oklepnimi silami napadal tudi včeraj, predvsem severno od Orla, je bil v hudih borbah zavrnjen. Na nekaterih mestih, kjer je vdrl, se borbe nadaljujejo. Sovjetske čete so ponovno utrpeli občutne izgube ljudi in oklepnikov.

Južno od Ilmskega jezera je nasprotnik razširil svoje močne napade na širokem odseku bojišča, toda njegovi napadi s premočnimi pehotnimi in oklepnimi silami so se izjalovili s krvavimi izgubami.

Nemški krajevni napadi na področju južno od Ladoškega jezera so dosegli zastavljene cilje. Sovjetski protisunki so ostali neuspešni.

Nemška bojna letala so napadla v vodah okrog Severnega rta ladijski sprevoz, ki je bil na poti proti vzhodu, in so po doslej prispelih poročilih potopila 6000 tonski prevoznik, razen tega pa s bombami poškodovala še štiri nadaljnje ladje.

Na severnoafriškem bojišču je bila napadna akcija v srednjetonjskem gorovju zaključena. Močni angleški in ameriški oddelki so bili razbiti ali hudo poraženi. V teh borbah je imel nasprotnik velike krvave izgube. Do danes je bilo privedenih skoraj 4000 ujetnikov, poleg tega pa zaplenjenih ali uničenih 235 oklepnikov, 161 oklepnih ogledniških voz ter 160 topov in samovojnih lafet. Brza bojna letala so napadala s dobrim uspehom gorske postojanke nasprotnika. Pri napadu nemških brzih bojnih letal na izpostavljeno oporišče na jugovzhodnem bojišču je bilo večje število nasprotnih letal uničenih ali poškodovanih na tleh.

Angleška letala so metala preteklo noč rusilne in zažigalne bombe pretežno na stanovanjske predele nekaterih krajev v zahodni in jugozahodni Nemčiji, med drugim tudi na mestno področje Nürnberga. Prebivalstvo je imelo izgube. Šest napadajočih bombnikov je bilo sestreljenih.

Rusija in Poljska se pripravata o bodočih mejah

Stalin bi rad pozabil vse obveznosti, katere je prevzel ob izbruhu nemško-ruske vojne

Lisbona, 27. febr. s. Izjava, ki jo je podala poljska vlada v Londonu po svoji seji pod vodstvom Sikorskega glede poljsko-sovjetskih odnosov, kaže, da se bodo v bodoče ti odnosi še poslabšali, kajti Sovjeti so do Poljske zavzeli veliko manj prijateljsko stališče kakor pa l. 1941., ko niso imeli nobenega upanja, da bi ustavili prodiranje nemške vojske. Izjava poljske vlade najprej poudarja popolno lojalnost, katero je poljska vlada gojila napram sovjetski vladi vsekakor, potem pa pravi, da poljska vlada v Londonu pod vodstvom Sikorskega

predstavlja Poljsko v tistih zemljepisnih mejah, katere je imela pred napadom nemške vojske. Potem se postavi na etališče, da je Rusija po sklenitvi rusko-poljske pogodbe dne 30. julija 1941 izjavila, da smatra za vsi posledicami za nevtralizacijo nemško-sovjetsko razdelitev Poljske v septembru 1939 in v tem je treba videti danes da se je Rusija docela odpovedala vseh poljskih ozemelj, katere je zasedla do julija 1941 in da se bodo ta ozemlja vrnila v okvir poljske države v mejah od 1. septembra 1939. Očitno je, da hoče poljska vlada s temi razlaga-

Nov plen nemških podmornic

Na raznih morjih so potopile 17 ladij s skupno 107.800 tonami ter torpedirale še 5 drugih, ki so se najbrž potopile

Hitlerjev glavni stan, 27. februarja. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole posebno uradno vojno poročilo:

Nemške podmornice so nasprotnemu oskrbovalnemu brodogoju uspešno zadale še več drugih hudih udarcev. Poveljniki in posadke nemških podmornic so morali v bitki, ki je trajala celih šest dni, premagati hude težave, ko so zasledovali ostanke velikega ladijskega spreveda, omenjenega že v uradnem vojnem poročilu 24. februarja. Na Atlantskem morju, v Sredozemlju in pred Capetownom je prišlo hkrati do hudih spopadov z drugimi, močno zaščitnimi ladijskimi sprevedi in osamljenimi ladjami. V vseh teh bojih so nemške podmornice potopile še 17 prevoznih ladij s skupno 107.800 tonami ter torpedirale 5 ladij, ki so se verjetno potopile.

*

Berlin, 27. febr. s. O novih potopitvah, ki jih je snoči objavilo posebno nemško uradno vojno poročilo, in zlasti o napadu na ladijski sprevoz zahodno od Irške, so se v pristojnih vojaških krogih izvedele tele podrobnosti: Ko se je vreme nekoliko zboljšalo, so nemške podmornice v značilni skupinski razvrstitvi stalno ostale v stikih z nasprotnikom, potem ko so v preteklem tednu že napadle zahodno od Irške veliki ladijski sprevoz, ki ga je omenilo posebno uradno vojno poročilo 24. februarja. Ladijski sprevoz je plul ob silni zaščiti vojnih ladij in letal. Nemskim podmornicam je šlo za to, da bi izkoristile ugodno vreme ter se spreveda lotile z močnim in naglim napadom.

Ladijski sprevoz je stalno spreminjal smer plovbe ter se zamaš skušal ogniti napadu podmornic. Medtem pa so zaščitne ladje spuščale mnogo globinskih bomb, da bi zadele zahrbtno podmornice. Šest dni in šest noči je trajal boj. Vselej, kadar so se morale podmornice dvigniti na površje, da bi lažje usmerile torpede,

so jih zaščitne ladje obsipavale s hudim ognjem. Vendar pa se je podmornicam posrečilo, da so se udarcem in besnemu sovražnemu obstreljevanju ognile.

Po tem sijajnem nastopu nemških podmornic je 23 ladij s skupno 125.000 tonami končalo na dnu morja. Mnogo drugih ladij, ki so plule v sprevodu, so bile zatrdno zadete, toda potopitve ni bilo mogoče ugotoviti. V vojaških krogih poudarjajo, da tudi ladje z večjo hitrostjo niso varne pred podmornicami. Neka ameriška ladja je plula v bližini Azorov z brzino 16,5 milj na uro. Zapazila jo je podmornica in jo začela zasledovati. Dohitela jo je v nekaj urah ter jo potem potopila.

Ghandijevo stanje neizpremenjeno

Bangkok, 27. febr. s. V Gandijevem stanju ni nastopila nobena večja izprememba. Uradna poročila so seveda zelo optimistična, vendar se niso nič zmanjšale skrbí za vojno posledice, ki bi jih utegnile povzročiti Gandijeva smrt. Poročila iz drugih virov pa povedo, da je bolnikovo stanje težko, da se njegova šibkost še povečuje in da zdravniki izrabijo vsak trenutek Gandijeve napol nezvesti, da ga tedaj umetno nahranijo. To britanska vlada sicer zanika, toda od drugih strani prihajajo potrdila za to. Angleži bi na vsak način radi preprečili Gandijevo smrt, ki bi sprožila upor vsega indijskega ljudstva, pa bi bilo silno težko upornost potem zajeziti. Vse s skrbjo pričakuje 5. marca, ko se neha Gandijeva gladovna stavka. Postružujejo pa se policijski ukrepi. Policija je prišla in odpravila v druge kraje stotine Indijcev, toda sabotaže in manifestacije se množe.

Vesti 27. februarja

V Španski pokrajini Sevilli bo prihodnje dni protikomunistična kampanja, katero bo priredila narodna delegacija falangistične propagande. V bližini Azorov so osne podmornice potopile neko angleško ladjo. 74 rešencev te ladje se je izkrcalo na Azorih v Ponti del Gada.

Japonski parlament je soglasno odobril načrt za povečanje podpora 700.000 japonskim državljanom, ki so internirani ali pa prebivajo v sovražnih državah in z njimi nečloveško ravna. Turška ljudska stranka je prijavila kandidaturu izmet Inenija za predsednika republike v volilnem okrožju Ankare, za Saradzogluja v okrožju Smirne, za Menemendzogluja pa v okrožju Carigrada.

Po vsej Siriji in Libanonu so se obnovile stavke delavcev v industriji. Zahtevajo boljše plače in socialno zaščito, s katero bi se zboljšalo njihovo bedno življenje. Kljub temu da se dela škoda gospodarstvu obeh držav, vodilni krogi nečisto pristati na delavske zahteve. Stavke pa so izbruhnile zaradi ojačane komunistične propagande, ki jo različni sovjetski agenti z vsemi sredstvi izvajajo.

Na zborovanju 200 voditeljev ameriške delavske zveze, na katerem je bil tudi angleški delegat Walter Citrine, je bil obditi predlog za sklenitev sporazuma z organizacijami, ki so pod komunističnim vplivom. Propadel je tudi načrt za sklenitev ameriško-angleških delavskih sindikatov, kar je bil tudi glavni vzrok Citrineovega potovanja v Ameriko. Delavska zveza »Cio« pa se sploh ni udeležila zborovanja.

Hrastov list z meči k viteškemu križu železnega križa je Hitler podelil kapitanu pilotu Druščelu in kapitanu pilotu Hogedascu za zaslug, ki sta si jih kot letalca pridobila v bojih na Poljskem, v Franciji, Norveški in Rusiji. To sta 24. in 25. vojak nemške vojske, ki nosijo to visoko odlikovanje.

Bolgarski kralj Boris je sprejel italijanskega ministra, ki mu je predstavil novega italijanskega letalskega atašea podpolkovnika Pratellija, s katerimi se je vladar dolgo in prisrčno razgovarjal.

mi vnovič spraviti na dnevni red vprašanje bodočih odnosov med Poljsko in Rusijo, da bi se že vnaprej pravčasno pripravila na brc, katero Stalin pripravlja za Poljake, svoje priložnostne zaveznike, katerih pomoč smatra sedaj že za nepotrebnost. Prav zares so tukaj mnogi znaki, ki govorijo za to, da se Sovjetska zveza ne misli ozirati na dogovor iz julija 1941 in toliko manj priznati prejšnje stanje Poljske, saj je bilo nedavno objavljeno, da se razveljavlja dogovor o izpustitvi več milijonov Poljakov, nahajajočih se v Rusiji, in da sovjetsko časopisje zadnje dni vodi hudo kampanjo in na vsa usta govori o »strategičnih mejah«, ki si jih mora urediti Rusija.

Stockholm, 27. febr. s. Sovjetski list »Pravda« je objavil zanimiv in značilen članek, v katerem razkriva vso brezobzirnost sovjetskega imperialističnega pohlepa. List obtožuje Poljake, da iz svojega imperialističnega nagiba streme po priključitvi celotne Ukrajine in drugih sovjetskih ozemelj bodoči Poljski. List sumi sovjetsko vlado v Londonu, da ne kaže nobenega stremljenja po tem, da bi se Poljska osvobodila nemške zasedbe, kajti do tega bi moglo priti le na temelju sovjetske zmage. Glasilo komunistične stranke pravi, da je general Sikorski nasprotnik drugega bojišča, kajti to bi bilo le v korist Sovjetov in njihovega prodora proti zahodu, to se pravi, na škodo Poljske, kajti poljski kraji bi potem prešli iz rok enega okupatorja v roke drugega. »Pravda« končuje s trditvijo, da se Poljaki motijo, ako mislijo, da je Velika Britanija pripravljena jamčiti jim vse njihove vzhodne meje. »Noben razsoden Poljak« pravi list, »ne pričakuje, da bi Velika Britanija le s prstom mignila, da bi v Varšavi postavila kakega poljskega Peyroutona.«

Pomemben članek ministra dr. Göbbelsa

o sedanji gmotni in duhovni krizi

»Kdaj se bo pokazala volja do odpora, je samo še vprašanje časa in ugodnega trenutka«

Berlin, 27. februarja. s. V svojem tedenskem članku o evropski stiski, ki ga je nemški propagandni minister dr. Goebbels objavil v tedniku »Das Reich«, postavlja paralelo med kapitalistično ekstremnostjo, ki jo predstavljata anglosaksonski državi, ter tako imenovanim mednarodnim socializmom, ki ga predstavlja boljševizem, ter pripominja, da sta oba zrasla iz iste korenine in sta sad istega drevesa, namreč judstva, ki skuša zaslužiti svet. Bogataške države in tretja internacionala, nesmrtni sovražniki oši in vsakega reda — nadaljuje minister dr. Goebbels — v bistvu teže k istemu cilju, de način in oblika njihovega boja je različna. Njihov končni cilj je popolna in nemotena nadoblast judovske oligarhije nad ostalim svetom. Ti dve skrajnosti sta se rodili na istem polju anarhije in zmede, vse njune sile pa streme za tem, da bi v Evropi in na svetu sploh nastal položaj, kakršnega si v svojih nihilističnih težnjah želita.

V sedanjem trenutku — nadaljuje svoja izvajanja nemški propagandni minister — preživljamo najkritičnejšo dobo zgodovine evropskega zaseda. Vsaka oslabeitev moralnih in vojaških sil, ki smo jih mobilizirali za našo obrambo pred boljševizmom, bi imela za posledico, da bi se naglo in postopno omajevala tudi volja do odpora. Kdaj se bo ta naša volja pokazala, je samo še vprašanje časa in ugodnega trenutka. Prišli smo že tako daleč, da Kremenlj niti po svojem tisku nič več ne zavrača težkih neprestanih obtožb od strani številnih evropskih držav. Kaže, da so moskovski voditelji zdaj že tako gotovi svojih dejanj, da mislijo, da se lahko zanesejo samo še na svoje orožje.

Dr. Goebbels se v tem svojem članku potem bavi s konferenco v Casablanci ter z več ali manj poučnimi govori, ki so jih na njej imeli angleški in ameriški voditelji o sovjetskih imperialističnih težnjah. nato pa žigosa politično in vojaško priležnost med bogataškimi zahodnimi državami in boljševizmom. Poudarja, kako so se Sovjeti prilagodili gotovim oblikam zahodne omike in nadaljuje s svojo točno posnemalno igro, na drugi strani pa pravijo Anglosaksoncem, da res-

Zvezni tajnik iz Perugie prinaša darove umbrijski diviziji v Sloveniji

Tiskovni urad Fašistovske zveze sporoča: V sredo, 24. februarja jutraj je dopotoval v Ljubljano zvezni tajnik iz Perugie Giannantonio v spremstvu podtajnika Deana, zaupnega ženskega fašijev s šestimi fašistovskimi ženami ter z načelnikom političnega tajništva pri omenjeni zvezi. Zvezni tajnik je prišel v Ljubljano, da bi prinesel darove Zveze iz Perugie za neko hrabro divizijo, ki se je dolgo mudila v tem mestu, zdaj pa se odeva s slavo v boju proti partizanskemu komunizmu.

Zveznega tajnika in perugijske dostojanstvenike so na postaji sprejeli general Perni, zvezni podtajnik Capurso in zaupnica ženskega fašijev. Odšli so v fašistovski dom, kjer jih je

čakal zvezni tajnik. Ko so položili cvetje na ploščo v spomin padlim fašistom, so obiskali prostore fašistovskega doma.

Popoldne so se gostje v spremstvu generala Pernija, zveznega podtajnika Capursa, zaupnice ženskega fašijev ter tajnika pokrajinskega Dopolavora šli poklonit Ekse. Vis. Komisarju in poveljniku XI. armadnega zbora. Nato so na pokopališču položili cvetje k spomeniku padlim.

Ta dni so zvezni tajnik in dostojanstveniki iz Perugie obiskali čete umbrijske divizije ter nesli vojakom pozdrav perugijskih Črnih srajc in malo domotožja po daljni Umbriji.

Tečaj za nadzornice kolonij

V eni izmed dvoran Šolske poliklinike na Askerčevi cesti se je danes začel tečaj za nadzornice kolonij. Slovesnosti so se udeležili zvezni podpoveljnik in pokrajinska zaupnica GILLA ter profesorice in zdravniki, ki imajo predavanja. Skupina gojenk, izbranih med najdelavnejšimi organizirankami GILLA, je bila polnoštevila.

Zvezni podpoveljnik je na kratko razložil namen tečaja ter izrekel voščila za koristno delo, nato pa izjavil, da je tečaj odprt. Trajal bo tri mesece in se bo končal z zaključnimi skušnjami. Gojenkam, ki jih bodo smatrali za sposobne, da bi bile nadzornice kolonij, bo izdana posebna diploma.

Udeleževanje GILL-a — Šolske kuhinje

Nadzorniki GILL-a in voditelji zveznega poveljstva so brez prejšnje napovedi izvršili pregled v pokrajini, da bi ugotovili, kako poslujejo šolske kuhinje. Pokazalo se je, da se ta važna podporni služba izvaja s posebno pozornostjo voditeljev in osebja, ki je za to določeno in da povsod poteka s kar najboljšo zagotovitvijo polno normalnostjo. — Dozdej obiskana občinska poveljstva so bila naslednja: Kočevje, Ribnica, Logatec, Črnomelj, Grosuplje, Metlika, Novo mesto, Trebnje, Šmihel pri Novem mestu, Dev. Marija v Polju.

Adamičev trio v fašističnem Dopolavoru

Tiskovni urad fašistične zveze sporoča: 23. februarja zvečer je Adamičev trio nastopil v dvorani fašističnega dopolavora s krasnimi glasbenimi točkami, ki so številne poslušalce živo zanimali.

Na željo poslušalcev je mojster Adamič sedel h klavirju ter mimo sporeda zaigral nekaj skladb, ki so žele toplo odobravanje.

Darilo

Tiskovni urad fašistične zveze sporoča: Polkovnik Bruno Pilla, ravnatelj prehranjevalnega zavoda za Ljubljanski pokrajino je ob priliki tajnikove poroke poslal uradu bojnikov fašistične zveze darilo v znesku 100 lir.

Nov podtajnik ljubljanskega fašija

Tiskovni urad fašistične zveze sporoča: Zvezni tajnik je na mesto skvadrista Domenica De Simoneja, ki je bil poklican v višjo službo, imenoval za zveznega nadzornika in podtajnika ljubljanskega fašija fašista Umberta Cungi-za, rojenega 1. 1900, vpisanega v fašistično stranko 23. marca 1921, skvadrista, udeleženca pri pohodu na Rim, odlikovanega z liktorskim trakom, prostovoljca v vojni 1. 1915—1918, ki je v sedanjih vojni publicist.

»Pričarani žene«, burka v treh dejanjih, bo neprekinjeno zadnjih uprizorjena danes, v soboto 27. februarja, ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani. Predprodaja vstopnic od 14 dalje pri dnevnih blaginjah.

Sopranistka Valerija Heybalova in basist Julij Betetto, oba najodličnejša naša pevca, bosta sodelovala na ponedeljkovem matičnem koncertu v veliki unionski dvorani. Njun skupni nastop na enem koncertu je tem večja pomena, ker je rektor Betetto že več let pevski učitelj naše najboljši sopranistke. Oba pevca umetnika bosta zapela, vsak v svojem koncertnem nastopu, po tri samospeve, deloma iz domače, deloma pa iz tujih literatur. Koncertanta bo spremljal na klavirju pianist Marijan Lipovšek. Poleg obeh navedenih umetnikov bodo sodelovali na tem koncertu še: pianist Anton Trost, violončel Karlo Rupel s spremljevanjem pianistke Zarnikove ter godalni orkester Orkestralnega društva Glasbene Matice pod vodstvom dirigenta L. M. Škerjanca. Podrobni spored koncerta je na razpolago v Knjižarni Glasbene Matice. Vsa mesta pa ob že razprodana. Opozarjamo na točen začetek ob pol 7 zvečer.

Zamolčani Napoleon

Napoleon je torej duhovno napadal papeža z nekakšnim bobnečim ognjem, da bi ga prepričal o tem, da se vsa francoska višja in nižja duhovščina strinja z vladnimi načrti. »Medtem pa je sam« — kakor pravi neki zgodovinar — »prevežano ostal v ozadju in pahal v prvo vrsto škofo cerkvenega zbora, ki naj bi papeža preplašili.«

Po takih pripravah je dne 9. maja 1811 prišel navod v Savono, da bi poskusil z osebo navzočnostjo in živo besedo papeža prepričati, naj se ravna po Napoleonovih željah. Papež jih je prvi sprejel dne 10. maja, toda vtis, ki ga je njegova oseba in predvsem njegova odločnost napravila na škofo, je bil tak, da si niso upali govoriti o tem, kar je bil pravi namen njihovega prihoda, ampak so pogajanja preložili na prihodnji sprejem.

Tu pa se moramo ustaviti! Dne 18. maja se je dogodilo nekaj, kar bi imeli za pravi čudež duhovne in dušeslovne vrste, če ne bi mogli najti zanj naravne razlage, katero bomo takoj nakazali. Zgodilo se je namreč, da je papež ustno (ne pismeno, niti ne s svojim podpisom) potrdil spomenico s štirimi odstavi, ki so mu jo prinesli in ki je v bistvu obsegala vse Napoleonove želje. Tokrat se je Pij VII. prvič umaknil, odkar so ga nasilno pregnali iz Rima, kakor piše kardinal Pacca, ki pristavlja, da se, kdor je zbliza poznal papeža in ve, kako silna je bila njegova preprostost in kako malo je zaupal svojemu znanju, ne čudi, da se je prelato nazadnje le posrečilo prepričati ga. Tak bo zaradi tega sočustvoval z njim, namesto da bi ga obsojal.

Meni pa se zdi, da ta razlaga ne reši popolnoma dušeslovne uganke, ko se je papež dne 18. maja vedel tako izredno, presenetljivo in nasprotno vsemu svojemu bistvu. Mislim, da torej smem razodeti domnevo, razlago, ki je sicer ne morem stoddotno dokazati in ka-

teri ne morem dokazati verodostojnega vira, ki pa je, kolikor poznam ljudi in zadevne okoliščine, nad vse verjetna. Mislim namreč, da je papežev zdravnik, ki je postal Napoleonov zaupnik, papežu lahko prinesel kakor uspalno ali mamilno sredstvo, ki je moglo zmanjšati njegovo odpornost, in da more biti to edina razlaga čudnega vedenja, kakršno je bilo naslednji dan nekaj ur papeževo.

Naj navedem razloge, ki so me napotili, da sem si ustvaril tako podmeno!

1. Ob prvem in drugem sprejemu, ki ga je papež dovolil navodu, je bil še trdno in odločno stanovit, tako da so bili škofje v zadregi. Celo pokrajinski načelnik je dne 10. maja sporočil v Pariz, da je bil papež mirna in odločna; tudi iz poročila o drugem sprejemu, ki ga je napisal isti načelnik, je videti, da je papež tudi tedaj govoril »silno odločno« ter zavrnil navodnike, celo trdno in prepričljivo je škofom izjavil, da se mu sicer kažejo kot svetovalci, a jih ima za pristransko stranko in jim zato ne zaupa popolnoma. Iz poročila o vsem razgovoru je silno jasno in očitno videti, da je bil papež popoln in neomajen gospodar svoje volje in svojega izražanja.

Toda ob istem času je dne 10. maja načelnik pisal: »Včeraj je papež menda pregledoval poslana mu pisma. Ta čas smo porabili za to, da smo v dvorcu postavili neko zvezo, s katero bomo ugotovili, kaj bo govoril papež, kadar se bo zaupno razgovarjal.« Ker takrat še niso poznali mikrofona, moramo misliti, da so uporabili kako trobilno ali da so koga skrili v kakem delu pohištva. Hkrati pa imamo v uradni izjavi, ki jo je spisal ta človek, dokazuje, da je bil popolnoma brez poštenosti, odkritosti in plemenitosti, da je torej mogoče in imamo močan razlog za domnevo, da je bil papež popoln podobne hudobije.

2. — Dne 18. maja je na dan izredne papeževe slabosti načelnik pisal, da je šel k papežu, da bi se po vsej sili pogovoril z njim. Po mojih mislih je hotel načelnik to pot ugotoviti učinek tistega, kar je predpisal zdravnik in kar so mu mogoče tudi dali ne kot zdravilo, ampak v kaki drugi obliki, na primer v jedi. Za načelnikom pa je papež sprejel navod. Načelnik poroča, da so njegove besede silno

Nasa knizevnost med Mürov i Rábov

Iz »Kalendárja Szrca Jezusovoga 1943«, ki obhaja letos 40 letnico

»Kalendár Szrca Jezusovoga« za 1943: (štirideseti letnik), ki je izšel tudi letos na 120 straneh, priobčuje poleg številnih zanimivih člankov dopis o slovenski književnosti med Muro in Rabo. Ravenski razpravlja takole:

Med vsemi našimi očaski, predniki, duhovniki i vuciteli, ki so nasz vesili i nam ohranili to, ka imamo, szo szi pa zaslužili posebno postenje tizti, ki szo nam v domacem, skladkom maternom jeziki piszali knige. To szo nasi piszатели i peszniki, ki szo zse pred mnogimi szto leti zacneli svojo delo i ki jih je mnogo. Zdzaj zselmo spoznati szamo nisterne med njimi, ki szo v nasoj szlovenskoj krajini med Mürov i Rábov zsviteli i delali. Njihova dela szo esteli i sze iz njih vesili nasi dedeki, ki szo zse dávno mrlí, pa tudi vszi, ki esese zsvímó. Nasi peszniki i piszатели szo bili tizti szvetli kreszi v tmiesnoj nócsi, ki szo sirili med nami szvetlost dúsevnoja zsvilenja i toplotó domácesega jezika. Lúbimo je, zahválni jim bodimó-tak, da je spoznavámó i da lúbimo vsze, ka je tudi njim bilo szvéto.

Nasi očaski szo zapúsztili pogansztvo i szprejeli krzesansztvo med leti 800 in 900. Szledkar szo prishi Szlovenci v Vas vármegyojvi v gyórszko púspékijo, v zalaszko pa v veszprém-szko. V 11. sztoletji szo dolinszke fare prisle pod zágrebsko púspékijo. Ti Szlovenci szo dobivali v rokó redke horvaceske knige. Kda szo je v 16. sztoletji po Szlovenszkom sirila evange-licsanzka (lúteranzska) vera, szo tudi v naso krajino prisle nisterne knige szlovenszkih pisz-átelov. Komaj za dobrih 150 let szo prisli taksi domáci dúhovniki i vuciteli, ki szo znali v domacem jeziki piszati. To, da szo piszali vesez kak dve szto let v domacem szloven-szkom jeziki je dokaz, da szo drugoga jezika ne znai. Prvi rokopisz v nasem govóri, ki szo nam je ocsuávo, je nájdenei v Mártionhely-Martjánch in je bio napiszan 1643. V njem szo martjánzski cehmestri prekdáli farne go-ricze v árende szinom Jurka Ferenczka. Prvi piszátel Temlin Ferenc, ki je bio domá na Véghely-Krajni, je iz vógrszesine poszloveno »Gyórszki katekizmus« 1715. leta. Tá kniga szo nam je ne ocsuála. Za deszt let je iziseo »Abecedárium Szlovenszko«, za drobno deco vón szpúseseno. Szamo eden izvod té knige poznámó v Narodnom muzeji v Búdapesti. Sto jo je napiszao, ne vemo.

Drúgi po imeni nam znáni evangeleticsanzski piszátel je Szever Mihály, doma iz Vaslak Vaneze, ki je bio vucitel v Nemes-Csóji. Napiszao je »Réd zvelicsanzsz...«, stámpani v Halle na Nemszkom 1747. To je katekizmus, v sterom je doszta odlomkov iz szvétoga pizma, na konci pa devetnájst pszmi, poszlovenjenih iz nemszesine. Szever je zse tudi v knigi pokaz-ao, da miszli na svojo národ i ga je etak na-govóro na zacetki: »Lúbilenomí szlovenszkomí národí, steri evangeleticsanzsko vero vadlúje«. Szever je vzeo nisterne recsi iz Dalmatinove Biblije, nisterne pa iz horvacesine.

Drúga pa je najveksa kniga, szpizszana v govóri nase krajine: »Novi zakon ali Testa-mentom Goszpodna nasega Jezusa Krisztusa zdaj oprives z greszoga na sztaro szlovenszki jezik obniveni« (Halle 1771). V predgovóri za-govarja piszátel potrebo, da dobimo prevod Szvétoga pizma i pripovedava, steri národí ga zse imájo. Poszebno szo stávti pri szlovenszkih národih, sztere zove z imenom (= Ru-zovszki) orszag z njim napuno; tak je i v vszaksem toga národa razloesnom jeziki nike nadigno, ki szo na szvojo materno recs, v sterój szo zse porodili, sz. pizsmo obnóli. Te drúge zdaj ta nahavsi zadostna nam bude, ese zse szpomenuemo iz Kranjcov i iz Dolnih Sta-jercov, ki szo, kak stímámó, z nasimi vógrszki-mi v Vas, Zala i Somoczskoj stolici bodocsimi Szloveni vred ozstanki Vandalusov, kateri szo po Krisztusovemu roszviti na pet szto (5. sztolet-jí) iz ete kralovszine v Vlski i potom Szpanj-szki orszag, odnut pa prek morja v Afriko odplavali.« To, da szo Szlovenci potomci po szvojoj divjostí glaszovitoga národa Vandalov, je Kúzmics vzeo iz nisternih knig, steri piszатели szo szlabo poznali Szlováne i szo je imenovali Vandalé.

Znanost za dnezz toga ne pripozna. — Nadale gueszi Kúzmics o szlovenszkih prevajal-cih Biblije: o Primoszzi Trubari, Juriji Dalmati-ni; o hrvatszkih, pozna pa tudi biblijo »V Luzaciji bodocsi Szlovenov (= Luzszskih Szrbov). Te predgovóri je dnezz zanimivi za vszakoga, sto zsele znati, ka szo miszlili i kelko szveta szo poznali nasi očaski, ka szo znali o szvojem národí i njegovom meszti v szvétí.

Pisec nato razpravlja obšírno o številnih piszateljih v času luteranzstva, ko szo začeli pi-sati tudi v Premurju prve knige v szlovenskem jeziku.

Szloveska kultura, znanost i knizevnost vszkdar bole razsté. Na konci 19. i na zacetki 20. sztoletja je doszégla szvoj vesez. Ne szamo

v várasaj, tudi po vesznicaj szo sole, knige, listzi i pri bole izobrazzenih národih tudi pro-szvetna drústva razsirili znanje, bogáto vér-sztveno i dúsevno zsvilenje. Nasa krajina je vszega toga ne csútila. Bila je kak píszti pre-log, na sterom je szunce izgázlo zadnjo trá-vico i zádni cvét. Ne szo vesez izhájale domáces knige; oblacina szo je szpúsalá na szitek nasih dúš. Ravno v tom csaszí pa je bilo vszkd-ar vesez mladih preszvecsenih, izobrazzenih katolicsanzskih dúhovnikov v nasoj krajini, ki szo góresze lúbili svojo národ i szo njemi zsele-i pomágti k lepsemi zsitki, keliko njim je to bilo mogóese. Morámó praviti, ese dobro pre-miszlmó zgodovino tiztih let, da szo je dober Bog zaisztino szmilúvao nasega lúdsztva i njemi je poszlaó voditele, vucitele, dobre pasztire.

Dúša i szréc vszega mládoga, lépoga zsvile-nja v tom szprotoletji nase zgodovine je bio plemeniti, viszoko izobrazzeni dúhovnik.

Pomembne so vrstice o zgodovini »Kalen-dárja Szrca Jezusovoga«, ki obhaja letos 40-letnico svojega obstoja.

Pomen nasega Kalendara more prav szpo-znati szamo tizti, ki natenci pregledné vszeh 39 letnikov i premiszli, ka szo njegovi szpiszi pomenili nasimi lúdsztvi. Kalendar je bio leto za letom sztalna kniga v domacem jeziki v rokah nasega czloveka, ki szo njemi je veszeló kak dète. Gueszali szo v njem z njimi nasi najbósi mozje po domácese. Kázali szo njemi vsze lepo, dobro i hasznovito; zdígávali szo ga na visiso sztopnjo dúsevnoja i telovnoja zsvi-lenja.

Kak bogati szo nasi sztári Kalendari, kak drúgi szo nam sz szvojmí képmi, ki szo ká-zali dogódke i zanimivostí po szvétí! Nájlépsi kóp nasega kulturnoga razvoja v prvih dvaj-szetih letaj toga sztoletja je ravno nas Kalen-dár. Ka szo piszali v njem? Bio je posebno prva leta bole verszka kniga sz eslanki iz cerkvene zgodovine i o verszkom zsitki. Szled-kar je bilo vszkdár vesez poszvetnih czslankov, med sterimi szo dragoceni tizti iz zgodovine nasega národa i nase krajine. Tak »Iz zgo-dovine Szlovenov« (1909, 1919); vesez jih je od »várasa« Bántornya, njegovoj cerkvi, o cehi. Vse to je piszao vréli urednik Klekl József mlájsi (podpisz kj.), ki je mró 1936. Od ná-rodnoja blágá nasega lúdsztva je precí doszta piszao iszti Klekl J. ml., ki je zbíráo navade, sztringe, imena itd. (1924—1929). Jako doszta národnih pszmi i pripoveszti je napiszao v kalendari Kúhar Sztevan (1882—1915) v Mura-baráti Bratonech, ki je tudi v drúgih listzih zapiszáo neprecenljivo bogaszto nasega dú-sevnoja zsitka. Szpomienik, ki szo njemi ga pszotavili pred 10 leti na domacem pokopa-liszci, naj vszkdar bídi v nasz zahvalnoszt tomi góressemi delavci za resitev nasega ná-rodnoja blágá. Tá národno blágo i ti zgo-dovinszki szpiszi szo velikoga pomena za znanosz, ki raziskavle naso krajino, pa tudi za naso mládino, ki naj dobro szpoznáva szvoje lúdsztvo.

Ravenszki se spomínja ob zakljúčku raz-prave tudi prvega szlovenskega tednika »Novi-ne« pod urednistvom Klekla J., poudarja po-slanstvo tega lista in zakljúčuje: »Ha!

Zádni leta szo razgibála dúsevno zsvilenje v nasoj krajini esese bole i zbudila mnogo piszátelov, znanstvenne raziskovalce i pro-szvetne delavce. Ali tá dóba nam je esese pre-blízí i tídi zato ne moremo o njej vesez piszati. Tídi o sztarejšoj nasoj kulturnoj zgodovini szo povedali szamo na krátci telko, da po-móvno pokazemo, kelko je mogóese, na naso právo zgodovino: Zsvilenje dúha, delo za na-prejédnje lúdsztva, za pót iz tmice v szvet-loszt. Tídi iz toga krátkoga pregleda lahko szpoznámó, kaksi je té dúh bio i kaksa je bila nasa zgodovina.

Naj nájde to delo doszta mládih moci dnezz i v priszesznosztile

(V madzárszem pravopisu se s izgovarja kot v slov. pravopisu ž, zs, sz, kot s, cs kot č.)

Športne vesti

S. K. Mladika vabi vse svoje aktivne člane na sestanek, ki bo v nedeljo, 28. t. m., ob 10.30 v prostorih Mladinskega doma. Udeležba zaradi bližajočih se prvenstvenih tekem obvezna.

3. marca bodo bolgarski športniki proslavili lep jubilej. Ta dan bo minulo 20 let, odkar se je v Trnovem zbralo bolgarsko športno vodstvo, kjer je postavilo temelje za urejeno športno udeleževanje, ki je v teku 20 letnega delova-nja pokazalo nekatere prav lepe sadove.

Mladinski nogometni moštvi Italije in Hr-vaske se bosta pomerili 1. aprila v Zagrebu. To naj bi bila revanšna tekma. Prvo njuno sreča-nje lauskega leta v Padovi se je končalo z ne-odločenim rezultatom 1:1.

učinkovale na papeža, ki je bil v zadregi in je komaj kaj pripomnil. Sam navod je isti dan poročal: »Papeža smo dobili zamišljenega in razburjenega. Tožil je, da je njegov duh zelo truden.«

Dodajmo še, da je bil papež po tem dnevu nekaj dni kakor v nezavesti in da se mu je zdelo, da je pijan. Ves čas papeževega jetništva nismo nikoli brali, da bi se pritoževal, ni se pritoževal, ko so mu vzeli njegovega državnega tajnika; ne, ko se je pod njim se-sedla kočija; ne, ko so mu prepričali, da bi ob nedeljah maseval ali bil pri maši; ne, ko so ga ponoči vročičnega prebudili in je moral oditi naprej na potočanje; ne, ko je bil žejen in mu je neki orožniški počastnik ponudil kalne vode; ne, ko so mu vzeli papir, pero in črnilo... Zdaj pa se pritožujejo, češ da je njegov duh truden! Tudi ta okoliščina po eni strani kaže, da so mu ta dan (dne 18. maja) njegov značaj, njegova volja, njegova sicer čedovita potrpežljivost in mirnost nenadoma odrekle, tako da je začel tožiti, po drugi strani pa, da je moral biti vzrok teh tožba nekaj izredno nenavadnega, česar prej še ni doživel.

3. — Znano je, da so bili v dvorcu, v katerem je prebival papež, vsi Napoleonovi zaupniki in vohuni. Tak je postal tudi papežev zdravnik Porta, kateremu je Napoleon za njegovo izdajstvo nakazal 12.000 frankov letne podpore. Med svojim potovanjem po Nizozemskem je Napoleon pisal svojemu prosvetnemu ministru, da je dobil njegovo pismo in da bo zmerom nagradil osebne Portove usluge, ki bo dobival podporo 12.000 frankov, dokler bo ostal v papeževi bližini, sporoča mu, koliko časa Porta če niso poslali imenovane vsote in naj mu zdaj »brž pošlje nakaznico«. Navaden zdravnik gotovo ne skrbi toliko državnega poglavarja, da bi ta napisal, celo med po-tovanjem, posebno pismo zanj svojemu ministru. Dr. Weiss piše: »Porta je izdal svojega poglavarja (papeža) in je za lepe denarce delal v cesarjev prid; kako nizkotno je za junaka (Napoleona), da je z denarjem podkupoval zdravnika svojega nasprotnika!«

4. — Sam Chabrol je dne 12. maja pisal: »Porta, papežev zdrav-nik, imenitno služí. Docela se razumemo. Spričo nekih posrečenih odredb je papež včeraj naklonjeno poslušal sporočila navoda.« Cha-brol se ni mogel jasneje in razumljiveje izražati, kakor se je.

Svarilo Sven Hedina švedskemu narodu

Naj se konča sedanja vojna kakor koli, Anglija bo v vsakem primeru izgubila

Stockholm, 27. februarja. s. Znani švedski raziskovalec Sven Hedin je poslal stockholmskemu časopisu »Volks Dagbladet« pismo, v katerem opozarja narod na nevarnost, ki preti danes Evropi in tako tudi Švedski od strani Rusije. »Če bi Sovjetska zveza — piše Sven Hedin — zmaga v boju z osjo, bi se komunisti na Švedskem, ki jih plačujejo Sovjeti, v hipu znašli v ugodnem položaju: spravo morebitne zasedbe in opustošenja Srednje Evrope po boljševiki. Baltičke dežele in Finska bi povsem izginile in močne boljševiške čete bi se razmestile ob dansko-švedski meji in močno ogrožale Švedsko. Sven Hedin piše, da bi bilo naravnost bedasto in brezmejna elepot, če bi kdo hotel trditi, da bosta Anglija in Amerika v pravem trenutku ustavili zmagoviti boljševiški pohod proti zahodu.

Ze več ko poldrugo leto — nadaljuje Sven Hedin — Anglija in Amerika govorita o tej orjaški sili barbarov, ki imajo namen uničiti Evropo. Tudi če bi žrtvovali milijarde, se jima nikdar ne bi posrečilo ustaviti smrtnega pohoda boljševizma čez Evropo. Naj se sedanja vojna konča kakor koli, Anglija bo v vsakem primeru izgubila: Če zmaga os, bo to pomenilo konec angleške moči v Evropi. Če pa dobe to vojno sovražniki osi, bodo Združene ameriške države podedovale britanski imperij.

Svoja izvajanja končuje Sven Hedin s pripombo, da je angleška nesreča v tem, da je usoda Anglije v rokah ljudi, ki so še vedno sužnji pojmovanja prejšnje svetovne vojne, ljudi, ki še niso doumeli novega časa in njegovih novih vprašanj.

Resne in zabavne iz sedanjega življenja v Angliji

Z ameriškim vojakom je treba ravnati zelo vljudno

Tudi v Angliji je danes življenje precej odvisno od svetovnih dogodkov. Vpliv vojne se pozna vsepovsod, v javnosti in zasebnem življenju. To se z drugimi besedami pravi, da ljudje na splošno precej bridko občutijo sedanjo vojno in vse, kar je z njo v posredni in neposredni zvezi. In to bridko resnost, ki jo je prinesla vojna, imaš v Angliji pri liko spoznati povsod, na drugi strani pa so tudi še zabavne stvari, posebno še, če človek življenje v Angliji hoče opazovati tudi od druge, neobičajne strani. Tako na primer vsebujejo mnogo zabavnega razni letaki, zlasti pa tista tiskana opozorila, ki so jih zadnje čase razširili po uradih in predvsem še v gostinskih obratih in ki med drugim dajejo stroga navodila zaposlenemu osebju, kako je treba ravnati z ameriškim vojakom.

Bridko resni morajo biti razlogi za takšno vljudnost

Zares vljudni morajo biti fotografii, če hočejo imeti kaj prida posla in s slikami ovekovečiti poznejšim rodovom, kakšne obraze lahko človek v Angliji srečuje v žalostnem letu 1943. Zlasti pa morajo biti v Angliji vljudni in postrežljivi, kadar imajo opravka z ameriškim vojakom, na vsak način pa vljudnejši, kakor pa je bila doslej njihova navada v običevanju s tujci. Ne smejo postopati tako, da bi Amerikanci dobili morda vtis, kako zanikrni, malomarni in nepostrežljivi so Angleži. Človek, ki tako od daleč opazuje to sedanje življenje v Angliji in ravnanje z Amerikanci, dobi nehoti vtis, piše neki madžarski časnikar, kakor da je od omenjenih lastnosti res dostikrat odvisna usoda angleškega ljudstva. Razlogi za takšno vljudnost, ki jo Angleži izkazujejo ameriškim vojakom, morajo biti res bridko resni.

Angleži naj se ne čudijo — beremo v omenjenih opozorilih, namenjenih javnosti — če Amerikanci višje cenijo svoj base-ball kakor pa angleško igro cricket. Slednja namreč med njimi ni razširjena in se jim zdi dostikrat celo neumna. Končno pa tudi ni treba pričakovati, da bi Amerikanci kazali kakšno posebno razumevanje za angleške narodne igre, ali Angleži za amerikanske. Na teniškem igrišču in pri hokeju se že bolje razumejo med seboj, zakaj tudi pri Amerikancih sta ti dve panogi športnega udejstvovanja precej razširjeni.

Kako je kaj, baby?

Ce se Amerikane sreča v kakšnem nočnem zabavišču, rečimo v baru pri svojem cocktailu s kakšno mično Angležinjo, jo navadno nagovori kar s »kako je kaj, baby?«. Te svoje navade kot vojak Združenih držav tudi tostran »velike vode« na noben način ne more opustiti. Marsikakšna angleška natakarka si morda pri tem misli — upravičeno ali neupravičeno — da je ameriški vojak nesramen, če jo imenuje »baby«. In če se ji kaj takšnega pripeti še drugič, tretjič ali pa še večkrat, je kar skoro prepričana, da so vsi Amerikanci nesramni ljudje. Toda kaj takšnega ne sme misliti na noben način. Tisti, ki pišejo propagandne in reklamne letake, hočejo vsekakor takšne občutke pregnati, in dopovedujejo angleškim dekletom, da vendar ni treba pripisovati takšnemu ogovarjanju kakšnega posebnega pomena, zakaj Amerikancem je zašlo takorekoč že v meso in kri. To so pač Amerikanci, pravijo, kaj hočete. Če kak ameriški vojak nagovori angleško dekle kar z besedami: »No, kako je kaj, baby?«, je to pač približno isto, kakor če bi kakšna angleška »damica« začela svoj pogovor takole: »Je tole vreme danes lepo, joj.«

Amerikanci ne uganjajo le svojega narodnega športa in niso nekaj posebnega samo s svojim načinom ogovarjanja, pač pa so tudi njihova jedila prirejena po ameriškem okusu in jih tudi po svoje imenujejo. Strežnice in strežniki po angleških go-

stinskih obratih pa se tolažijo s tem, da se bodo Amerikanci počasi le sprijaznili tudi z angleško kuhinjo.

Zbiralcu vozni listkov je časopis posvetil kar uvodnik

Zadnjič se je zgodilo nekaj, kar prav za prav nima nobenega opravka s svetovno zgodovino in s politiko, zbudilo pa je kljub temu v javnosti veliko pozornost. Zgodilo se je namreč, da je v Angliji umrl mr. Quatermain, o katerem je šel glas, da je bil strasten zbiralec vozni listkov. Na dan, ko je mož umrl, je njegova zanimiva in res svojevrstna zbirka obsegala že 10.000 najraznovrstnejših vozni listkov. Neki angleški list je temu možu ob njegovi smrti posvetil celo uvodnik in v njem med drugim povedal, da ima mr. Quatermain v svoji zbirki tudi vozni listek za vožnjo z ladjo »Titanic«, s katero se je bilo potopilo toliko ljudi. Nekdo je v svojem pismu izrazil svoje veliko začudenje, kako je vendar ta mož prišel do tolikšnega števila vozni listkov. V tem pismu med drugim piše, da ima on sam le dva vozna listka, pa že zaradi njih ga je dolgo časa grizla vest, zakaj jih po končanih vožnjah ni oddal.

Dragocena krona za ugandskega kneza

V naslednjem naj podamo še zgodbo o afriškem knezu, ki ga bodo baje kronali. Ta novica sicer še ni potrjena, vsekakor pa je gotovo, da so londonski zlatarji na račun angleške vlade izgotovili zlato krono, ter jo okrasili s safirji in drugimi dragimi kamni. Ta krona je namenjena za »Kabaka of Buganda«, t. j. za nekoga domačega kneza iz angleškega protektorata Uganda. Z njo ga bodo baje kronali na njegova stara leta. Brez dvoma je tudi to politika, ki pa je vsekakor dlje od svetovnih dogodkov kakor pa naslednja novica, ki ji tudi ne manjka politične začimbe.

Tank s pozlačenimi verigami — božično darilo

Iraški kralj Feizal je danes star komaj sedem let. Angleški general, ki poveljuje četam na Srednjem vzhodu, general Aleksander, pa mu je za božič kljub temu podaril tank, kakšen je za omenjeno starost iraškega kralja primeren. Tank — to izredno božično darilo — je visok približno en meter, ima brezhrebno narejeno kolesje, tako da se kralj Feizal z njim lahko popelje v zgornje nadstropje svoje kraljevske palače. Sprejaj ima čisto pravilno izdelan vrteči se stolp, verige pa pravijo, da so pozlačene. Seveda zahvala za to darilo ni izostala.

Izjava kitajskega generala o Japonski

Lisbona, 26. febr. s. General Huing Šin Hui, načelnik kitajskega vojaškega doposlantstva v Londonu, je večeraj na tiskovni konferenci izjavil: Japonska povečuje svojo silo in ne bo prekrizanih rok čakala usode. Japonska je zelo bogata na efektivnih in rezervah. Zamisel, da bi napadli Japonsko na vrhuncu njenih sil, je zelo privlačna, toda spomniti se moramo, da ima Japonska v rokah veliko strateško važnih krajev. Razen tega je treba vzporediti tudi načrte vseh zaveznikov narodov. Kitajski general je potem zahteval nova letala za Kitajsko in zatrdil, da Kitajsko trenutno svojega letalstva prav za prav nima. Nato so ga vprašali časnikarji, ali ga je zadovoljil obisk v

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

257.
Cesarica se je bala, da ne bi Neron zaradi tega začel dvomiti sploh o vseh Hilonovih trditvah. Sovražila je Vinicija, ker jo je odbil zaradi Ligije, a še bolj je sovražila to. Vedela je, da more v vsem Rimu samo Ligija tekmovali z njo v lepoti. Sklenila je, da jo bo pogubila. Planila je k cesarju, se ga oklenila in ga začela rotiti:

»Gospod, maščuj najinega otroka!«

Pridružil se ji je še Hilon, ki je govoril:

»Hitite, če ne se bo Vinicij skril. Pokazal bom hišo, kjer je Ligija skrita zdaj po požaru. Vse bom izdal, samo hitite!«

In Neron je zapovedal, naj Tigelin pošlje pretorijance po Ligijo in njene prijatelje kristjane.

258.
Petronij se je od cesarja dal naglo zanesti domov, da bi povedal Viniciju, kaj mu grozi. Sužnji so hitro hodili z nosilnico med podrtinami, pogorišči in ožganimi zidovi, med katerimi je ostala nedotaknjena samo Petronijeva hiša, ki so jo na treh straneh obdajali vrtovi. Vinicij ga je čakal pred hišo. Ne da bi stopil iz nosilnice, mu je Petronij na kratko povedal vse. Naročil mu je, naj vzame nekaj svojih krščanskih sužnjev in naj Ligijo reši, če ne gre drugače, tudi s silo. Vinicij ga je poslušal z namršeni obrvmi, potem je planil, da stori, kakor mu je naročil prijatelj.

Washington. General je odgovoril: Dokler konč na zmaga ni dosežena, ne more biti nič zadovoljivega. Kar se tiče položaja v Indiji, je general dejal: Za nas je obžalovanja vreden. Pristavil pa je: Upam pa, da bo britanska vlada že našla zadovoljivo rešitev sedanjih težav.

Zahteve ameriških žensk

Stockholm, 26. febr. s. Vojna je utrla pot do višjih mest tudi ameriškim ženskam, kakor se sklepa iz poročila, ki ga je švedskemu listu »Allhandas« poslal njegov dopisnik iz Združenih držav. Miss Kellems, ki ima vodilno mesto v ameriški industriji, je v svojem govoru na zborovanju ameriške ženske zveze v Baltomoru izjavila, da se bo zveza takoj zavzela za spremembo ameriške ustave v tem smislu, da dobe ženske prav iste pravice kakor moški. »Ako nas mislijo, tako je izjavila, moški po končani vojni spet potisniti nazaj v ku-

hinje in v sobe z otroki, potem se bo naš spor spet ponovil. Ako smo me ženske sposobne danes prav tako dobro opraviti delo kakor moški, potem imamo pravico, da to delo ohranimo tudi jutri, ko bo vojna že končana.«

TONE GLAVAN: Zemlja je zadihala

»Torej si mi res odpustil?«
Boštjanu je bilo še bolj nerodno.
»Oče, ne govorimo več o tem. Za nami je in vse je pozabljeno. Začeli bomo znova... Kako, pa kar meni prepustite!«
»To je beseda!« je udaril Tehar ob mizo. »Pri moji veri, še jaz sem ponosen na Boštjana. Pa bi vi ne bili, oče?«
»O, saj sem!« se je Jernej smejal.
Tehar je pogledal na uro.
»Sapramiš, na deseto že teče. Pojdimo!«
Zvrnil je še kozarec vina in se poslovil. Tudi oče in sin sta se spravila leč. Boštjan je spal mirno kot ubito...

Čez dva dni ali kaj, ko se je Boštjan nekoliko odpočil, je rekel očetu:
»V Zatični imam še kovčge. Ali lahko zaprežem in se peljem ponje?«
»Kajpak, kajpak,« mu je dovolil oče. »Če bo Miha kaj godrnjal, mu bom že povedal, kar mu gre. Kar zapreži!«
Boštjan je napregel, namestil sedež in pogal izpred hleva pred hišo.
»Oče!« je zaklical.
Stari je prišantal ob paliec do praga.
»Grete z menoj? Saj bova hitro nazaj. Morda že do južine ali pa malo kasneje. Dobro vam bo delo malo vožnje.«
»Nak, nak,« je ondkimaval. »Moje kosti niso več za na voz. Preveč bi me stresalo in ves bolan bi bil potlej. Kar sam opravi. Bo najbolje tako!«

»Kakor veste,« je dejal, sedel na voz in pogal.
Konja sta potegnila in Boštjan se je samemu sebi zdel kot gospodar, ki mu je oče pravkar izročil grunt v svojo last. Na vozu se je držal kakor petelin na gnoju. Gledal je okoli sebe, pozdravljal kmete, ki so si ga ogledovali kakor devalo čudo. V mislih je čul njihov šepet: »Poglejte ga, Amerikanca! Kako se vam drži!« A v tem ni videl nič hudega, temveč neko prikrito spoštovanje.
»Kako je?« so ga ogovarjali nekateri.
»Dobro,« jim je odgovorjal.
»Dolgo se nismo videli, Boštjan,« je pozdravil Rjavček.
»Se bomo pa zdaj zmerom.«
»So tvoji konji?« je v hudomušnosti oporekel Lukatovec.
»Nak, Mihovi.«
Voz je drdral po kamniti poti. Za njim se je ozrl vsak, ki se je mogel. Kmečki navada je, da se človeka tudi ogovori. In tega je Boštjan v Ameriki zelo pogrešal. Tam so si vsi ljudje tuji, niti pozdravijo se ne, samo hite in se za nikogar ne zmenijo.
Ob luži na koncu vasi je prala Ulčarica plenice.
»Lej ga no, Boštjana!« je zaklicala.
Ustavil je konja.
»Kaj plenice pereš?«
»I, kakor vidiš.«
»Ziblješ?«
»O, že dvakrat.«
»Kje imaš pa moža? Ne poznam ga.«
»Kako to? I, Orlakov je z Repelj. Janez, saj ga poznaš.«
»Orlakov Janez?«
»I, kajpak.«
»Dobro kmetujeta?«
»Lezeva. Fronki so preveliki.«
»Priloži se!«
Švrknul je mimo konj, ki sta takoj potegnili.
Ulčarica je vpila za njim:
»Kaj v vas prid, boš naša pankrta videl.«
»Bom, bom,« je obljubljal že na ovinku.

Odpri je zavoro, da sta konja zletela po klanec. V dalji je mežikal Lisee z zidanicami, mu priknavale hoste in ga pozdravljale njive, porasle s pšenico. Med njimi se je vlekla siva cesta. Kmalu je privozil do Kalužice. Tam je Jernejev svet. Moj Bog, kako je zapuščen in divje zrašen! Bil je prepričan, da tu že gotovo dve leti ni nihče oral. Zemlja je kar kričala po plugu in brani, po človeku, ki bi jo ljubil in z ljubeznijo negoval in delal. Ej, Boštjan bo pravil! Najraje bi skočil z voza in se kar z golimi prsti zaril v zemljo, jo vso zoral in posejal z ajdo... Smilila se mu je zemlja... Letos bo slab pridelek. O, druga leta je bilo toliko, da bi jih lahko deset živelo na gruntu, letos pa bo komaj, komaj za tri. Bog ve, koliko je takó zapuščene in v nemar dejane zemlje? Na travniku, ki se drži Kalužice, je gnla trava. Toliko trave je šlo v nič! Živina pa bo pozimi lačna in treba bo kupovati. Ne, Miha pa res ni znal gospodariti. Vse, kar je prav! Saj si ga človek lahko privoščil, včasih tudi čez mero, a ne zmerom, vsak dan, kot je delal Miha, da je potlej zemlja trpela, se je domislil, ko je privozil na cesto. Lahno je udaril po konjih, ki sta spočita zletela po ravni, lepi cesti proti trgu.

Blizu Florjana je došel kaplana, ki je maševal pri podružniči.
»Dobro dan, gospod!« je pozdravil in nerodno snel klobuk.
»Bog daj!« mu je odzdravil in iskal po mislih, od kod ga pozna.
Boštjan je ustavil.
»Jernejev Boštjan,« je pomagal kaplanu iz zadrege.
»A, Boštjan! O, Bog daj, Boštjan! Iz Amerike, kaj? Si že dolgo doma?«
»Nak, predvečernjim sem prišel.«
»Prav, prav! Kam pa zdaj?«
»V Zatično po priljago.«
»No, le dobro opravi in srečno vozi.«
»Bom. Zbogom.«
Konja sta brez povelja potegnili.
»Pa kaj v vas prid, da se bova kaj pomenila,« je kaplan naročal za njim. »Med tednom ali v nedeljo po nauku.«